

DEVECSERI UJSÁG

Társadalmi, közgazdasági és politikai hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	8 pengő
Fél	4
Negyed	2
Egyes szám ára	20 fillér

Felelős szerkesztő:

Dr. SOMOGYI KÁROLY

Kiadótulajdonos:

HUSS FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dévecser, Klapka-uca 16.

TELEFON 23.

Íde intézendők a lapot érdeklő mindenemű közlemények

Vidéki Kürtök.

Nem is nagyon régen többnyire gunyos, lekicsinylő hangon szoktak beszélgetni különösen a városiak a „helyi kürtökről”, a vidéki laposkák-ról. Az igaz, hogy sok esetben pletyka, sőt szennylapok is szerkesztődtek, mert a régi jó világban a jó vidék is ráért és volt kedve, hangulata az eféle szórakozáshoz. Valami nagy jóvedelmelet akkor sem hozott az újságírás a kiadók és szerkesztők kénytelenek voltak az olvasóknak tetszőt írni, azoknak pedig a „heccet” tetszettek. Kétségtelen, hogy azért a köznek is használtak mégis, mert a fenegyerekek sok visszaéléséről rántották le a leplet.

Azóta — a még most is tartó zavaros és háborús viszonyok között — a sajtó kevésbé szabad, mert a szabadság nagyon könnyen fajul szabadsággá.

Kétségtelen az is, hogy sok esetben nagy kárral járna az igazság megírása, mert a vészhirek kiszámíthatatlan ijedségnek, fejvesztésnek lehetnek okozói. De viszont az igazság elhallgatása rendszerint a felelőtlen suttogásnak ad szárnyakat.

A pesti lapok — mint jól pénzelt üzleti vállalatok — mindenestre gyakorlottabb embereket tudnak felfogadni, mint a vidékiek ingyen-szerkesztői. Mégis merem állítani, hogy — egynehány nagynevű újságírótól eltekintve — ma már alig akad olvasó, aki vak hittel és bírálat nélkül elhinné mindazt, ami nyomtatva van. Áll ez különösen a nagy lapokra.

Mert jól tudja mindenki, hogy a kormánypárti lap ezen szempontból, az ellenzéki pedig szintén a maga elfogult álláspontja szerint ír, vagy íratja meg a maga közleményeit. De hány mindenféle „irányzatosság” rejteződik a sorok között! Csak olvassunk el egyazon napról szóló főzselei vagy placi jelentést, ne is nagyon figyelmen, rögtön meglátjuk a lólábat, hogy az eladóknak vagy a vevőknek akarja-e a kisdobot ütni! A fővárosi lapoknál mindenütt előtérbe nyomul az üzleti és egyéb szempont. Erzik azt maguk is, minek folytán szereplést nagyon szerető közéleti egyének nevét és hírségét használják ki arra, hogy egyszóval ezekkel a cikkeikkel kiker-kiker simogassanak (ellenzéki

létükre is), másrészt pedig hogy a maguk szavahihetőségét, elfogultságát az olvasónak bemaszlagolhasák. Vakulj magyar! Csakhogy a magyarnak a szemét már annyira kinyitogatták a szomorú tapasztalatok, hogy egyáltalán nem hajlandó vakulni többé!

Most érek a „Vidéki Kürtök”-höz. A kicsiny, vagy lekicsinyelt vidéki sajtónak vannak a falu népéből kisarjadt olyan írói, munkatársai, akiket nem vezet üzleti érdek, hanem a legtisztább kezű és lelkű jóakarát, a kiknek szaván el mer indulni az olvasó, mert hiszen minden nap látja, hallja őket. Tudja, hogy azokat a születés, a vér, rokonság és barátság, a közös életgond oly szorosán köti hozzája, hogy minden gondolatuk, érzésük, örömük és bánatuk közös és azonos annak a népnek testi és lelki világával, amely között életüket lelik.

Oithonról.

Levelet hozott számomra a minapi posta. Bánatós hangú, szomorú levelet egy régi iskolatárs barátomtól, onnan tülről a végekről. Arra figyelmeztet a levélben, hogy a közelgő érettségi találkozókat ne az egykor oly kedves kis tiszaparti városkában tartsuk meg, mert bár áll még a régi gimnázium épülete és él még ott néhány egykori tanárunk, de a megváltozott idők, a nagy átalakulás, ami ott történt az elmúlt tíz esztendő alatt legalább nekünk, itthon élő, hontalan magyaroknak ne okozzon lelki fájdalmakat.

Mert azt írja az én rabföldön élő magyar barátom, hogy az elszakított területen lévő tizenhárom főgimnázium közül mindegyik csak a miénk volt, ahol magyar nyelven folyt a tanítás és most e tanév kezdetétől fogva visszafelcsiszolták a győzők a közel félszázados főgimnáziumunkat négy osztályos algimnáziummá, melynek magyar nyelvű jellegét egyelőre meghagyták ugyan, de úgy hírlik, hogy a közeljövőben, mint szükséges kultúrtenyezőt, azt is megszünteti a balkáni diktatorikus iskola-politika.

Félmillió magyart tart fogva a megélhetés sulyos kényszere jügoszláviában s ez a félmillió magyar lassan-lassan kizaratik az anyanyelvén való tanulás lehetőségéből. Ugy-látjuk, hogy a wilsoni eszmék, a kisebbségi jogok csak ígérő, hangzatos világpolitikai frázisok, amiket nem szükséges megtartani azoknak, akiket az új idők a husosfazék mellé engedtek...

A sok panasszal telt levél elolvasása után a bánatos magyar élet keserű ízét érzem és gyermekothonom, meg ifju emlékeim feledhetetlen földjét bitorló maratócok elleni gyűlöletem még jobban fellángolt és a bosszúállás óráját — melynek el kell jönni — azóta még jobban várom!

Egy ilyen kis lapnak is, mint a miénk, hatalmas lelkes és bizó olvasótáborra van (ha előfizetője nincs is annyi) és nemcsak a járás negyvennél több községében, hanem széjjel az országban és messze külföldön is olvassák a magyarok.

A „vidéki kürtöket” hát kár lekicsinyelni és kigunyolni. (Ez utóbbit ugyan csak a magukat egyedül okosnak, műveltnak képzelők tessék, vagy a hecc és pletykakedvelők fétsegik.)

Bárha — sajnos — kevés anyagi eszközzel, fegyverrel küzd is, a vidéki sajtó jelentőségét letagadni nem lehet.

A benne rejlő hatalmat jobban fel kellene ismerni azonban és értékelni azoknak, akik azt olvassák, vagy a vidéki sajtót a közecélok fokozottabb szolgáltatába akarják állítani!

S.

Hová jutottál hát ifju éveim sok emlékekkel teli kedves kis városkájá? Hosszu ideig álltál ott a végeken, apólad a magyar kultúrát és mint a török ellen vívott egykori győztes harcunk színhelye beírta neved már egyszer e tragikus magyar sors történelmi-könyvébe és most, miután fegyver nélkül elfoglaltak tíz évvel ezelőtt, miután a tulajdonjogot kiterjesztették rád a vad balkániak, ki-írtják falaid közül még a magyar szellemet is.

Miért?

Mert félnék; tudják, hogy az elrabolt, szenvedő magyar föld, mely ma még az ő bocskorok alatt nyög, nem sokáig tűri uralmukat s azt akarják, hogy a megtorlás lehetőségét kitolják a végtelenségig azáltal, hogy megölik a magyar kultúrát, számúzik a magyar nyelvet.

Pedig hiába erőszakoskodtok, mert minél jobban el akarjátok nyomni a magyart, az annál jobban kezd öntudatra jönni, annál jobban összetart s ha egyszer elérkezik a leszámolás, vérszomja annál kielégülhetősebb.

A végeken túl üldözik a magyart; jó lesz ezt tudni nekünk, akik itthon élünk és szentül hisszük Nagy-Magyarország feltámasztását.

Losonc Dese

— Erzsébet Királyné Szálló Budapest, V. Egyetem-utca 5. Elsőrangú családi szálló a Belváros központján. 100 szoba, központi fűtés, vízvezeték mosdók, lift, fürdőszobák. Egy ágyas szobák 5-9 P-ig, két ágyas 6-12 P-ig. A szállóban van közkedvelt étterem, kávéház, söröző pince. Saját természeti somlói borok. Esténként a legjobb cigányzene. *Szabó Imre tulajdonos.*

Néhány szó a devecseri tűzhoz.

Mint mult közleményemben megírtam, Devecsernak nagy fecskendője van. Azonban nem sokat nyertük vele akkor, amikor hosszú, türelmetlen felőrlésre került, amíg egy fecskendő a vesz helyére lehet vontatni. Hogy pedig miért? Azért mert Devecsernben mindenki nem bánásvirág a fogata, sem szép szava, sem fenyegetéssel rá nem lehet venni a fogat tulajdonosát, hogy segítsen bamba jutott embertársain. De hát így van ez ott, ahol keztyűs kézzel kezelik a tűzrendészet ügyét.

Azutan, ha már az a néhány tűzoltó valahogyan a helyszínre szállította is a fecskendő, akkor meg nem akad, aki dolgozna a fecskendő körül. Mert a devecseri közönség csak bammni, rendezkedni és tanácsot osztogatni tud, azonban segíteni egy percig sem hajlandó. Ebben minden egyes tűznél kijut a dolgozó tűzoltónak a gunyos mosoly, becsületes s anig ő gyakran az élete kockázatával dolgozik a veszély elfojtásán, a harjuaduk haz elott már nyugodtan pipal a gazda.

Lenetetlen állapot ez, amelyen csak erélyes rendeléffel lehet és kell is segíteni!

A tavasz folyamán a járási természetügyi felügyelővel faturol-falura jártam szemlet tartani. Egyetlenegy fatu leszámítva, mindenütt pezdás reud uranodik a tűzrendészet teren. Minden fatuon ott figy a tava egy-egy dovasgáda hazan: "Tűzoltó elfogyat". Es aki nek a hazan ez a tábla függ, annak tulajdonosa aznap valohan otthon is tartja a lovat, hogy tűz esetén azonnal rendelkezésre állhasson. Kiváncsi vagyok Devecsernben, mint járási székhelyen miért nem lehet ezt megvalósítani?

Arról a drága pénzen vett motorfecskendőről is bátran elmondhatjuk: "Adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne!" Mert motorosnak ugyan motoros, működése is teljesen kifogástalan, azonban a többi fecskendő módjára, ezt is kocsin vagy autón kell szállítani. Azt pedig nagyon jól tudjuk, mennyi időbe kerül ez Devecsernben!

Végül néhány szót a tűzoltókról. Mit gondol a nemes képviselőtestület, lesz-e kedve ennek a lerongyolódott, hiányos felszerelésű legénységnek továbbra is önzetlenül dolgozni? En alig hiszem. A sok agyondelegetett egyéb intézmény mellett talán a tűzoltóság is megülnéne őt esztendő után egy kis új felszerelést!

Vagy teljesen felesleges testület vagyunk?

H. F.

H I R E K

Szabó Ferenc

25 éve szolgálja Devecsér nagyközségét mint jegyző. A dátum, 1907. szept. 29-e, olvasható egy díszes táblázatról, mely a község háza tanácstermében függ a falon.

Ismerjük érdemeit, ismerjük szerénységét, jóságát, melyekkel a jó érzésű emberek szívébe írta fel nevét, nem szóval, de tettekkel.

Mivel eddig nincs értesítésünk hivatalos vagy nem hivatalos ünneplési tervekről és csak annyit tudunk, hogy a kislódi jegyzőséget is beleszámítva, már tavaly kellett volna a huszonötévi érdemes szolgálatáról megemlékezni: most a magunk részéről ezt megteszük.

Ezt annál bátrabban csináljuk, mert meg vagyunk győződve arról, sok-sok tisztelőjének érzelmeit tolmácsoljuk akkor, amikor neki jó erőt, egészséget, hosszú boldog életet kívánunk és azt kérjük az Istentől, hogy mindent adja meg neki az ő és a magunk örömeire s a köznek javára!

Lapunk új munkatársa. Örömmel jelentjük be olvasóinknak, hogy sikerült lapunk közgazdasági rovatának vezetőjéül id. Noll Ferenc nyug. jószágfelügyelőt, a jeles gazdaszt megnyerni, aki már régebben ismert értékes munkásságát jövő számunkban kezdi meg. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét arra a cikksorozatára, mely jövő számunkban fog kezdődni.

Tanítói beiktatás és bucsuztatás. Lékemelő kettős ünnepség folyt le f. hó 8-án a kertai ev. templomban, melyet zsfólasig megtöltött a hívők és tisztelők serege. *Ihász Mihály* ev. lelkész iktatta be tanítói hivatalába ifj. *Süle Sándor* ev. tanítót, akit a gyülekezet egyhangulag választott meg. A beiktatás után *Ihász Mihály* lelkész magas szárnyalású beszédben üdvözölte a bucsuzó id. *Süle Sándor* ny. ig. tanítót, méltatva 34 éves odaadó érdemümműködését, melyre az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet. Majd az üdvözléseket fogadta, melynek során az ev. egyház gondnok a egyház nevében, *Werner Imre* tanító a helybeli rk. egyház, *Bognár Vince* jegyző a politikai község, *Gyasi Jánosné* az ev. nőegylet, *Kamulya Lajos* kiskamondi ev. tanító az ev. tanítói kör nevében üdvözölték, amelyre az ünnepelt egyenként talpraesett válaszokat adott. Különösen megható volt tanítványainak adott válasza. Az ünnepség a Hymnus éneklésével ért véget. Délben az iskolában 40 teritékes ebéd volt, melyen szintén több felkösönt hangzott el. Délután az ünnepelt a gyülekezet tagjait vendégelte meg.

Alakítsunk gyümölcsvédelmi körzetet. Laptársunk, a "Balatonfüred" írja, miszerint Balatonfüred, Arács, Csupak, Balatonkövesd, Palóznak, Lovás és Alsóórs községek szőlőbirtokosainak és gyümölcsfajta védelmi tanfolyamnak ebben a körzetben is id. Noll volt a vezetője, a tanfolyamok eredménye pedig — mint értesülünk — szemmel látható és kézzelfogható volt. A magunk részéről ajánlanánk a devecseri járási gyümölcsfaápolási és gyümölcsvédelmi körzet megalakítását és erre járunk agilis főbírájának vezetés alatt agilis jegyzői karának közreműködésével kellene felkérni és egyben id. Noll Ferencet megkeresni, hogy a gyümölcstermelés fontosságát és a körzet célját egy előadás kapcsán ismeretné. Minél szélesebb körű hozzászólást kérünk, hogy meglevő gyümölcsfaápolási és gyümölcs védelmével egy tekintélyes jövedelmi forrást lehetne nyújtani és talán a börtmeles nehézségeivel küzdő gazdáinkon is segíteni.

Lelkészavatás. F. hó 15-én Győrben *Kapó Béla* dunántúli ev. püspök avatja lelkészé *Süle Zoltán* id. Süle Sándor kertai volt ev. ig. tanító fiát.

Monstre perek. Tömegetárgyalás lesz október hó 1-én, szerdán a devecseri kir. járásbírószágon. A helybeli iparosság mintegy negyven tagja ellen indított pert dr. *Ladányi Miksa* budapesti ügyvéd, a Magyar Ipar Almanachja című könyv kiadója. Ezt a semmitmondó, az iparosságra nézve teljesen értéktelen fércművet raffiniált trükkökkel szóták nyakába a helyi iparosságnak, amely természetesen megtagadta annak átvételét. A per lefolyásáról jövő számunkban hozunk tudósítást.

A hetipiac. Egyre nagyobb körben hódít tért az a gondolat, hogy a hetipiac megtartására ma már teljesen alkalmatlan a Templomtér. Mint értesülünk, egyre erősebb hangok hallatszanak amellett, hogy a piacnak a Deák-téren lenne a helye s máris szó van a sátoroknak ide való áthelyezéséről. Lassan lassan majd teljesen megéri a dolog arra, hogy a folyton növekvő hetipiacnak csak egy alkalmas helye van: ez pedig a Deák-tér.

A Nemzeti Bank az ezüis egypengősöket zsákocskákba csomagolva hozza forgalomba. Ezek a zsákocskák 1000 db egypengősöt tartalmaznak. Egy ilyen zsákot szorongat két szerencsés kéz a Benkó Bank r. t. mai lappeldányainkban mellékel prospektusain. Ön is nyerhet 500 zsák egypengősöt az új m. kir. Osztálysorsjátékban, mert az itt elérhető legnagyobb nyeremény egy fél millió pengő. Jutalom 300.000 pengő. Főnyeremény 200.000 pengő. Minden második sorsjegy nyer. Rendeljen azonnal egy sorsjegyet a szerencséjéről közismert elárúsító helyen: a Benkó Bank r. t. (Budapest, VI. Andrásy-ut 56.) nehogy elkéssen. Az árak változatlanok. Egész sorsjegy 24, fél 12, negyed 6 és nyolcad sorsjegy 3 pengőbe kerül.

A temető tolvajai. A devecseri csendőrség f. hó 19-én az ujjában megajert nyomozása folyamán megállapította, hogy a temetőben elkövetett virágtolvajásokat egy a mult évben, mint az idén *Hegegyus Margit* és *Jakab Gizella* devecseri lakosok követték el, miért is a devecseri főszolgabírói hivatalhoz feljelentettek.

Táncmulatság. Az ajkai önk. főzoltóság ma vasárnap saját felszerelése gyarapítására a Somogyi-féle vendéglő összes helyiségeiben táncmulatságot rendez.

A tósoki kanász botjai. Tósokberénd község derék fiatal kanásza, *Homályos József*, a mult heil balatonfüredi kiállításán általános feltűnést keltett saját faragású botjaival. A kiállítás előkelő közönsége, köztük külföldiek is, a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak az egyszerű serteszpászor művészi munkájáról, amely valóban nem közönséges tehetségre vall. A több daraból álló, magyar motívum botgyűjtemény természetesen gazdát cserélt a kiállításban.

Betörés. Csütörtökön virradóra betörők jártak *Maurner* Testvérek devecseri fűszernagykereskedésében. Mintegy 400 pengő készpénzt, 1 rud szálamit és 2 üveg likört vittek el. A csendőrség megindította a nyomozást.

Vasuti menetrendünk, mint már jegegnéhányszor szövéttük lapunkban, teljesen elhibázott. Az a két délutáni vonat, amely némi kis forgalmat hozhatna ebbe a benn kereskedelmi városba, tökéletesen rosszul van beállítva: Tudnikillik Tűskeváron kerülük egymást, így az Ajka felől jövő közönség, amely legszámottevőbb része Devecsér forgalmának, egyáltalán nem rendelkezik annyi idővel, hogy bevásárlásait elvégezhesse. Az a sokat kényeztetett gyorsvonat pedig nem hogy használt volna, ellenkezőleg sokat ártott kereskedelmünknek. Ideje lenne, ha az illetékes körök megmozdulnának a rossz menetrend megváltoztatására iránt.

1 butorozott szoba kiadó, ugyanott teljes ellátás. Cim a kiadóban.

SERVEN SZERVODÓ.

munkabírását, rugalmasságát helyreállítják, a szerv tevékenes megakadályozzák, még a legsúlyosabb esetekben is virágzó szab. francia rugóknál sérvétközik

BUDAPEST, V., Nagymező-u. 4.
(Teréz templommal szemben)

GUMMIHARISNYÁK, CIPÓBÉTEK
legelőcsőbb vezető szaküzlete.

Árja 40 sz. ingyenes árjegyzékünket!

Felhívás a bortermelőkhöz.

Szíves tudomására adjuk szőlőbirtokos társainknak, hogy a "Budaesonyi Állami Közpincék" kezrelését az eredeti szervezeti szabályok alapján pincészetvezetékünk vette át. A felügyelet továbbra is a m. kir. állami közpincék felügyelősége hatáskörében marad. Elfogadunk kezrelésre és értékesítésre borokat az állami szabályzatban előirt mérsékelt díjak ellenében.

Részletes tájékoztatással készséggel szolgálunk.

Budaesonybörvidéki szőlősgazdák
állami ellenőrzés alatt álló
Pincészetvezeték
Bud. esonyi aldi.

— Szenvédó nőknél a természetes *Perenc József* keserűviz könnnyi, erőlködés nélkül való *dékkürről* idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a *Perenc József* viz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalmas volt meggyőződést szerezni. A *Perenc József* keserűviz kapható gyógyszerárterekben, drogeriákban és fűszerüzletekben.

— Elégett cséplőgép. Ugy látszik, állandó rovatot kell nyitnunk a környékbeli tüzeknek. Egyre gyakoribbak a tüzek, melyek mindenkori nagy kárt okoznak a község lakóinak. Vasárnap éjszaka Kolontáron égett el egy cséplőgép; szerencsére a nagy zivatarban nem terjedt tovább a tűz.

Rádióban Dénes Vezet!

Kérje díjmentesen rádió, gramofon és csillár árjegyzékünket.

Dénes Testvérek r. t. Budapest VI., Teréz-körut 26.

— Megjelent az új bortörvény végrehajtási rendelete. A veszprémi m. kir. szől. és bor. ker. felügyelőség ezúton felhívja a borkereskedő, vendégfős, korcsmáros, kimerők stb. figyelmét arra, hogy az 1924. évi IX. törvényt kiegészítő illetve módosító 1929. évi IX. tc. végrehajtására kiadott 2000/II. Földm. miniszteri rendelet f. évi szeptember 24-én a 217. számú Budapesti Közlönyben (hivatalos lap) megjelent. Figyelmezteti ezek után a felügyelőség *fontos* megnevezettakat, hogy akik még a régi bortörvény plakátjaitól újabbal ki nem cserélték volna, *hiányzó* eladottaknak szerezzenek azt be s *figyessék* azt ki az előírt helyiségekben, nehogy mulasztásukból eredőleg büntetésnek tegyék ki magukat. A jelzett bortörvénykivonat beszerezhető a Borászati Lapok kiadói hivatalától: Budapest, IX. Üllői-ut 25.

— Ingyen lovat kaphatnak a gazdák. Az Országos Testnevelési Tanács katonalovakat oszt szét az országban a gazdák közt, hogy a lovaslevente sportot fejlessze. A gazda tartozik a lovakat három éven át gondozni, eltartani, *minden* hetenként háromszor 3 órai időre köteles átengedni leventegyakorlatok céljaira. A lovak jókarban levő 9, 10 és 11 éves huszár és fűszerlovak. Három évi eltartás után minden kötelezettség nélkül a lo teljesen ingyen a gazda tulajdonába megy át. Akiik ilyen lovakat igényelnek, jelentsék minél előbb a községi előjárásnál, vagy a testnevelési bizottságnál.

— Verekedés. F. hó 22-én este *Úveges* István, *Orbán* János, *Oszkó* Ignác és *Kovács* Gyula *devecseri* legények az utcán verekedtek. Közrend elleni kihágásért a devecseri szolgabírói hivatalnak feljelentettek.

— Előleg a kukoricára. Mint értesülünk, a földmívelésügyi minisztériumban komoly tárgyalások folynak arra vonatkozólag, hogy a Futura bevánsárolt előleget nyújtsanak a kisgazdáknak a termelt kukoricájukra. Az előleg nyújtásának az a célja, hogy a kisgazdákat megóvják attól, hogy termésüket minden összegét elköltsék a kukoricára. Az előleg 12 pengő volna mázsánként s a kukorica csak májusban kerülne forgalomba 18 pengő 40 filléres árfolyamon.

— A devecseri anyakönyv. *Születés*: Szept. 21. *Pajer* Gábor kocsis és neje Nagy Ilona leánya *Erszébet* (P-miske). Vas Sándor cement munk. és neje *Stenger* Karolin leánya Anna rk. *Haltóadás*: Szept. 22. Kalló Mária 4 hónapos, rk., tüdőgyulladás. Szept. 23. Schrott László 3 hónapos, gyomorbélhurut. (Sz-fehérvár). *Házasság*: Szept. 22. Szicsói János kocsi és Marton Erszébet.

Beirt lapok egy bibliában.

Irta: Porkoláb István.

Írószatolomnak egyetlen ékessége, disze: a Biblia. Régesrég könyv. Anyai nagyapám, a szentgáli királyi vadászok nemes ivadéka hagyta rám. Ő is örökölte. Egykor fehér hárttyabőr kötése sajtárga, ha felnyitom, pattan, akár a hegedűhur. Bakonyvidéki kézre valló jellegzetes virágdiszítéese csudálatosan ép, szindús, mintha most rajzolta, metszette, égette volna különleges tetováló módszerrel a hárttyára valamelyik művészlelkű pápai diák. Vagy talán egy régen elporladt veszprémi könyvkötő kezemunkája ez a diszkötés? Ki tudná. Meglehet, egyiké sem, hanem csak egy pásztor-emberé, aki könyvek, zsebtükrök fedelén, cifraszűrök mintáján hagyta reánk művészeté emléket. De akárkié, szép, igen szép a könyv táblája; makkok, tölgylevelek, virágok, lángnyelvek közül, közepén cimerszerű foglalatból, királyi korona alól aranylik ugyszik, ez a földtől az égig érő hatalmas szó: JESUS. Két lángnyelv felett két nyomtatott arany nagybetű — könyvkötő későbbi munkája — a Biblia egyik tulajdonosa nevének kezdőbetűit jelenti: G. M. (Gombás Mózes.)

Felítóm a fedelét — valóságos fedél ez — s belül az első lapon írva áll: Szent Biblia. Istennek Ő és Új Testamentuma. Magyar nyelvre fordítottát Károli Gáspár által. És mostan kilencedszer e kis formában kibocsátottat. Utrajectumban 1747-ben.

182 esztendő! Nem csoda, ha az első és utolsó valaha tisztá tures lapokat immár sürűn tele írták avatag, ládottal írással. Csupán egyetlen acéltollvonás van benne; ágazatából az utolsó férfisarj — Gombás Sándor — halálának dátuma: 1907. En irtam bele: az unoka. Egy egész család — a Szentgálon és a vasmegei Koltáiban ma is otthonos *Sorok-kisfaludi Gombás pápai ágának* — örömet, bánatot, teljes anyakönyvét tárják elének a valamikor forró szeretettel vagy kínos fájdalomtól reszkető kézzel belerótt megfakuló sorok. Születés, esketés, hálafozás: mosoly és könny, amint az 182 hosszú év alatt egymásra következtek. Ezekből a biblia bejegyzésekből irom ide azokat, melyek történeti szempontból figyelemre méltóbbak.

Az első — a feltüntetett évszámnál utóbbi — bejegyzés ime szörli-szóra: „En Nemes Gombás Mihály jó emberséges emberek által az Szent Házasságra lekötöttem magamat 1744-dik esztendő elő fordultván Boldog Aszszony havának 24 napján Nemes *Siskey* Péter uram hajadon leányával *Siskey* Katalinnal”. Tőlük a család pápai ága. Ok még Szentgálon laktak. Házasságukból három gyermek született: István (1745.), Mózes (1755.) és Pál (1758.). István és Pál otthon maradt az ősi jussan, az ekeszarva mellett és a vadakban dús erdőkben, Mózes a pápai kollégiumot „tanulta ki” és ugyanott ügyvéd lett. Istvánnak († 1820.) és Pálnak († 1827.) csak a halálózási évet találom a bejegyzések között, de máshonnan tudjuk, hogy családot alapítottak s gyermekeik voltak. Talán ezek valamelyikének a fia az a *Gombás László*, akinek tragikus halála ma is részvétre indít. Lehet azonban, hogy a Szentgálon nagyon népes család azonos eredetű másik ágából származott. Eötvös Károly Emlékezések című novelláskötetében szól róla és a család több érdekes tagjáról. És a Pesti Hírlap Vasárnapja 1929. április 24. számának 15. lapján olvasom Gombás Lászlóról:

A múlt század elején a fakitermelés Szentgál községben is tért kezdett hódítani a lakosság között. Gondtalan, rendszernélküli gazdálkodás kapott lábra. Mindenki tetszése szerint, korlátlanul irtotta az erdőket. Természetes dolog, hogy ily módon évről-évre rohamosan fogyott a közbirtokosság szép vagyona. Tisztán látható volt, hogy ilyen gazdálkodás mellett a közvagyon néhány év alatt teljesen elpusztul. Gombás László, Szentgál egyik legértelmesebb polgára meg akarta állítani a rohanó katasztrófát. Egy napon javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, amelyben kimondani kérte az erdő kímélését. Nem akart egyebet, mint azt, hogy minden polgár csak annyit vágasson, a

mennyit a község részére kijelöl. A higgadtabb és előrelátó polgárok helyesléssel fogadták az indítványt. Nem úgy azonban az erdőből gondtalanul élő, rablógazdálkodást folytató fatolvajok. Ezek között Gombás indítványa valóságos forradalmat váltott ki. Főleg nincstelenek, akiknek még jussuk sem volt az erdőhöz, furiamódra hatoltak be a tanácssterembe. A megvadult emberek rávetették magukat Gombásra s fittyethányva a jelenlévő 24 pandurra, kivonszolták a község háza elé, ahol — a hely ma is egy vörös kövel van megjelölve — a szó szerinti értelemben agyonkövezték. A gyilkosokat elfogták s a veszprémi bíróság elfogytiglani fegyházra ítélte őket. Többen a fegyházban fejezték be életüket. Néhányan egy általános amnesztia során visszanyerték szabadságukat.

Gombás Mózes, ezen a keresztnéven első, Pápai élt és halt meg magas korban 1837-ben. Neje nemes *Oroszváry* Judit (1767—1840.), *Oroszváry* Sándor és nemes *Eöry* Anna leánya, *Rákóczy* kornetásának, *Oroszváry* Lászlónak az unokája.

Gombás Mózesnek két igen érdekes bejegyzését őrizi a családi Biblia. Az egyik: „18. junii. 1825. Veszprémben tartott közgyűlésben Nagyméltóságú főispány Gróf Esterházy János ur Ó Escellentiaja által 70. esztendőben koromban kineveztettem táblabírónak”. — Vajjon a mai 70 éves embereket kinevezik-e akárcsak tiszteltbeli állásra is s egyáltalában törődnek-e velük? — A másik bejegyzés kilenc évvel későbbi s ugyancsak egy, mégpedig különös megtiszteltetésről ad számot benne a 79 éves Gombás Mózes: „1834. December 22-én esküttem fel *Vecseszéki táblabírónak* Pápai, méltóságos *Juranics* Antal győri püspök által.”

Mi volt ez a *Vecseszék* vagy amint másutt olvasom: *Vecsesvármegye*? Egy különleges közjogi alakulat, Dunántúlon az egyetlen. Székhelye a Somlóhegy-alatti kis *Vecse* község, melynek székhéhez a győri püspök nemes jobbágysai (preadialistái) tartoztak. Ilyen községek voltak *Vecsen* kívül: *Tapolca* és *Kisjenő* *Veszprém* megyéből és *Dör* *Sopron* megyéből. Eredetileg a püspökség birtokai. Lakóinak szabadalmát a győri püspök adományozta több egyháznaggyal együtt még *Szent István* tól nyert kiváltsága alapján, hogy ezáltal magának állandó és megbízható katonaságot nyerjen. Kötelezettségük csupán a hadbaszállás. Ennek fejében szabad birtokot (preadium) kaptak, adót nem fizettek s általában nemesi jogokat élveztek az u. n. helyi nemesség korlátain belül. Nemességük, illetve szabadalmuk megszünt, ha illetőségi helyüket, preadiumaikat, melyhez jogaik kapcsolódtak, elhagyták. Az egyetlen intézmény a magyar közjogban, melyben a hűbériség nyomai felismerhetők. A *Vecseszéki* papnemesség törvénykezési tekintetben a megerrendszer mintájára szervezett önálló autonómiát élveztek. Főispánja a mindenkor győri püspök, a többi címe között „*Vecseszék* főispánja” címet is rendesen viselte. Alispánokat, fő- és alszolgabírákat, táblabírákat maga a szék nemessége választott saját kebeléből. Rendes törvénykező- és tisztújító-székeket, megyegyűléseket tartottak, tagjai felett ítéleteket, ítéleteiket végső fokon a püspök-főispánhoz fellebbezték. Szóval külön vármegyét alkottak a vármegyében. És pedig egész komolyan. Látjuk, milyen megtisztelő volt a *Vecseszéki* táblabíroság, mutatja Gombás Mózes bejegyzése, ő még élete 79. évében is örömmel írta fel *Szent Bibliája* lapjára, hogy ilyennek fel esküdtették.

(Folyt. köv.)

Eladó

1 drb. 11 soros, teljesen jókarban levő, HUNGÁRIA DRILL vetőgép. Ára 200 pengő.

Id. Jeney Lajos
Somlójenő.

3013/1929. vhtsz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Moldoványi Jenő végrehajthatóknak Magas Antal és neje Frank Eleonóra végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási árverést 500 P tőkekövetelés és járulékal behajtása végett a devocseri kir. bíróság területén levő, Kislód községben fekvő s a kislódi 116 sz. tjkvben f 7 sor 1188 hrsz. rét irtásba egész ingatlanra 50 P, a 236 sz. tjkvben f 1 sor 781 hrsz. ingatlanból szántó dűlőbeii Magas Antal 1/2 rész illetőségére 700 P, a 101 sz. tjkvben f 1 sor 447 hrsz. ingatlanból Magas Antal illetőségére 6 P, a 604 sz. tjkvben f 3 sor 1196 hrsz. rét irtás dűlőbeii ingatlanból Magas Antal és neje Frank Eleonóra illetőségére 25 P, a 337 sz. tjkvben f 3 sor 488 hrsz. szántó káposztás dűlőben Tóth Ferencné Magas Franciska tulajdonát képező ingatlanra 100 P, a f 4 sor 410 hrsz. szántó káposztás dűlőben u. annak tulajdonát képező ingatlanra 100 P, a f 5 sor 408 hrsz. szántó káposztás dűlőben u. annak tulajdonát képező ingatlanra 20 P, a 340 sz. tjkvben f 1 sor 780 hrsz. szántó nyi es-dűlőben Magvas Antal és neje Magas Eleonóra tulajdonát képező ingatlanra 400 P, a 245 sz. tjkvben f 1 sor 689 hrsz. szántó porányi uti dűlőben u. annak tulajdonát képező ingatlanra 700 P kikiáltási árban elrendelt.

Az árverést 1929. november 30-án d. e. 12 órakor Kislód községében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1861. LX. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1861. LX. tc. 147., 150., 170. §§.; 1908. XL. tc. 21. §.).

Az, aki a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígéri senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százalékára szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ar ugyanannyi százalékig kiegészíteni (1908. XLI. 25. §.).

Devecser, 1929. jul. 17.

Dr. KARSAY s. k. A kiadmány hiteltél: KOVÁCS s. k.

Új autózsem.

Tisztelettel tudatom Devecser és vidék m. t. közönségével, hogy Devecserben új autózsemet

állítottam fel. Teljesen új, tökéletes minőségű Chewolet-kocsimmal minden időben készséggel állok a m. t. közönség rendelkezésére. Mérsékelt viteldíjak. Vidéki turistákat vállalom éjjel és nappal. Garázs a Gaál-ven-déglőben.

Szíves pártfogást kér tisztelettel: Kiss Imre Devecser

„Elite“-Mozgó, Devecser

Szept. 28 Ha az ifjú szív megszólal Szept. 29 Gondanyó

Table with 4 columns: Item, Price, Item, Price. Buza 18.50 P, Zab 12 P, Rozs 13.50, Tengeri, Árpa 18, Burgonya 3.

719/1929.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a stúmegi kir. bíróságnak 1921. évi 793/2 sz. végzése következtében dr. Havas Béla ügy. ált. képv. Fischer Mór javára 340 P s jár. erejéig 1929 aug. 13-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1088 P 32 f-re becsült következő ingóságok: 3 új hordó, korema és boit berendezés, 1 varrógép, 1 úszó és 1 borju nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a devocseri kir. bíróság 1929. évi Pk. 2764. sz. végzése folytán 340 P tőkekövetelés ennek 1918. aug. 15-től járó 10% kamatai 1/2% váltódíj s bíróilag mar megállapított költségek erejéig Padragon a végrehajtást szenvedett lakosán leendő megtartására 1929. évi október 2-ik napjának délutáni háromnegyed negy órája határidő alatt a bíróság által a sennu szándékozók ezennel oly megjegyzéssel nyilatkoztak, hogy az érintett ingóságokat az 1881. LX. tc. 107. és 108. §-a értelmében készpénzesen meg kell, a legelőbbi tgerőnek, szükség esetén a c-árúknál is el tognak adani.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat masok is le- es felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. tc. 102. §-n értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Devecser, 1929. szept. 9.

WETZEL ANTAL kir. bír. végrehajtó.

Olcsó a buza, olcsón kell termelni!

Legolcsóbb a P O R Z O L porpác, a gállicnál is olcsóbb!

Holdankint 10 kg. vetőmagot megtakaríthat, ha gállic helyett PORZOL porpácot használ és mégis előbb lesz a vetése.

Mint hogy a Porzol-pácólás 1 holdra 120 P-be kerül, a megtakarított 10 kg. vetőmag 2 P 40 fillér értékével szemben

INGYEN PÁCOL,

sőt holdankint 1 P 20 f-t külön megtakarít! Magyar búzának - magyar porpác! Legjobb a PORZOL.

Többtermés üszögmentesség vetőmagmegtakarítás!

A Porzol és a Hígan nedves csávázószer eredeti gyári áron beszerezhető

WEISZ MÓR és PIA vaskereskedésben Devecser.

745/1929. vhtsz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a devocseri kir. bíróság 1929. 1908/1, a bpesti közp. kir. bíróság 1929. PK. 237.625 sz. végzése folytán dr. Novák Jenő ügy. ált. képv. Buschbam Béla részére 9688 P, dr. Forbók Frigyes ügyvéd ált. képv. Magyar Cseh Iparbank 12996 P, végrehajtást szenvedett ellen 22684 P tőkekövetelés és költségek erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1000 P-re becsült ingóságokra a devocseri kir. bíróság 1929.2817 PK. sz. végzésével az árverés elrendelése, annak a korábbi vagy felülfoglaltak követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, apares akasban, Nagypirtó leendő megtartására határidőül 1929. évi október 12-én d. e. fél 9 óra kijelöltek, amikor a bíróilag lefoglalt 2 lo, 8 diaszó, 1 féderes és 1 gazdasági kocsi s egyéb ingóságok a legelőbbi tgerőnek készpénzesen melletti szükség esetén becsarón alul is el foguak adatni.

Felhívtnak mindazok, akik az elárverezendő ingóságok vételarából a végrehajtató követelést megelőző kielégítéséhez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tánik, előbbesgi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél írásban, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján tartózkodását követő naptól számítatik.

Devecser, 1929. szept. 12.

WETZEL ANTAL kir. bír. végrehajtó.

Advertisement for FER-KO shoes. Text: 'Urakalmak és gazdák figyelmebe!' 'Lőszerszármját, csizmáját, bakancsát, kocsifedeleit stb. tökéletesen puhítja, feketére festi és vízmentesíti' 'FER-KO bőroslaj.' 'Kapható - a legfinomabb cipőfestékekkel egyetemben - kizárólag NAV VILMOS bórhereskedésben DEVECSER'

Large advertisement for shoe repair. Text: 'Győződjön meg hogy milyen olcsón vásárolhat Lenárt Testvérek Utódánál, Baross-u. 6.' 'Bőrárut, talpat, gummisarkat, cipőerőmet, cipőfüzőt, cipőszalmát, amely a cipő formáját megtartja és ezáltal tartóssá teszi. Ostort, ostoranyagot, bőrvazelin és egyéb a szakmához tartozó árukat.'